

акцентъ) или и на последния (воденски), отъ тамъ бугáрин, бугáринут и пр. (Сбм. VI, р. 23.). Тия явления изглеждатъ обаче да сж по-нови. Мазингъ (*Zur Laut- und Accentlehre der macedoslavischen Dialecte*, S. P. B. 1891.) съглежда въ македонскитѣ акценти отпечатъкъ отъ латинското ударение, което е проникнало слѣдъ пославянчването на ромънитѣ. Същата идея бѣ изказалъ по-рано Матовъ (Осмий год. отчетъ на Солунската Българска м. гимн. 29.—30.), но послѣ въ рецензията си на Мазинга (о. с.) въ *Archiv XIV*, 135. той я напуста, считайки я за невѣроятна (*scheint mir jetzt unwahrscheinlich*). Много сполучливо обърна Облакъ внимание на обстоятелството, че ако ударението на третия слоѣтъ прѣди края би се дължало на романско влияние, то би трѣбвало да го намѣримъ тъкмо въ южнитѣ и югозападнитѣ нарѣчия, гдѣто го именно нѣма (*Maced. Studien*, р. 85.). Че това ударение не е старо, това се вижда много добръ и отъ такъвъ единъ примѣръ като *трѣба* (Галичникъ = утрѣба) гдѣто началното *у* е могло да се изгуби само поради това, че е било безъ ударение (id. р. 84.).

За първоначалния акцентъ на името българинъ голѣма доказателна сила иматъ особено пров. *bolghre* и френската форма *bougre*, които можеше да се образуватъ само отъ *bulgarus*. *Bulgarus* дава *bulgare*, днешната литературна форма на името. Извѣстно е, че френскитъ рѣчникъ прѣдставя два голѣми пласта отъ думи, отъ които единиятъ се е образувалъ отъ латински, германски и келтйски елементи още прѣди XII. вѣкъ и е несъзнателенъ продуктъ на народа, а другиятъ — слѣдъ XII. вѣкъ, главно отъ ученитѣ, образованитѣ, които черпятъ отъ класичнитѣ или модернитѣ езици (италианския въ XV. вѣкъ, испанския въ XVII. и английския въ XIX.). Първитѣ думи се наричатъ *mots populaires*, другитѣ *mots savants* или *d'origine savante*. Простонароднитѣ думи сж резултатъ на бавни, но правилни фонетични измѣнения. Три причини дѣйствуватъ главно въ тѣхното образуване: 1) ритмътъ, 2) аналогията и 3) тоничниятъ акцентъ. Прѣди всичко по принципа на най-малкото напрежение (*principe de la moindre action*) новитѣ думи се съкращаватъ, звуковетѣ се опростватъ, гласнитѣ се развиватъ въ уцѣрбъ на съгласнитѣ, като се пази извѣстна еффония.¹⁾ Дѣйствието на аналогията се проявява главно въ флексията. Най-голѣма роля играе обаче акцентътъ, който, споредъ справедливата забѣлжка на Дийца, е стожерътъ, около който се върти словообразованието на романскитѣ езици. (*Diez*, о. с. р. 392. *Accent*). Именно акцентътъ въ простонароднитѣ думи си остава върху тая сричка, която го е имала и въ първоначалнитѣ латински думи. Около тая акцентувана сричка гравитиратъ всички други. Строгото съблюденіе на латинското ударение показва ясно, че тия „*mots populaires*“ произлизатъ отъ живия, говорния латински езикъ, противуположно на „ученитѣ“ думи, които сж плодъ на изкуствено усвояване и се отличаватъ именно съ туй, че изнасилватъ правилния латински акцентъ. Акцентътъ, заедно съ измѣнението на ритъма (съкращение на

¹⁾ *Ayer*, *Gramm. comp. de la langue française* 4., р. 20.